

Bijlage – Bijzonderheden gemeente Voerendaal (2026–2030)

1. Voerendaal als kleine landelijke gemeente: kansen én kwetsbaarheid

- Voerendaal kent sterke dorpskernen met hoge betrokkenheid van inwoners, korte lijnen en veel vrijwilligerskracht.
- Tegelijk is de gemeente bestuurlijk en ambtelijk kwetsbaar door de beperkte schaal en capaciteit.
- Grote projecten drukken daardoor relatief zwaar op organisatiekracht, financiën en draagvlak.

2. Voerendaal Oost / Openbare ruimte – grootschalig herinrichtingsproject (ca. €22 miljoen)

- Voerendaal Oost is een omvangrijk project in de openbare ruimte met grote impact op leefbaarheid, mobiliteit en veiligheid.
- Het project omvat onder meer herinrichting van wegen en straten, vervanging van riolering, aanpassing van bestrating en maatregelen voor waterafvoer en klimaatadaptatie.
- De totale investering bedraagt circa €22 miljoen en is daarmee uitzonderlijk groot voor een gemeente van deze schaal. Dit vraagt om strakke projectbeheersing, heldere fasering en transparante communicatie richting inwoners en gemeenteraad.
- De uitvoering wordt gefaseerd gepland over meerdere jaren. De werkzaamheden hebben directe impact op bereikbaarheid en verkeersveiligheid en vragen om goede afstemming met bewoners en hulpdiensten.
- De herinrichting biedt tegelijkertijd kansen voor vergroening, betere verkeersinrichting, veilige schoolroutes en toekomstbestendige infrastructuur.

3. Onderwijshuisvesting Ransdaal en Ubachsberg

- Belangrijk project voor behoud van voorzieningen en leefbaarheid in de kernen.
- Koppelkansen met veilige schoolroutes, verkeersmaatregelen en multifunctioneel gebruik (integrale kindcentra).
- Project met grote financiële impact dat vraagt om heldere besluitvorming, participatie en realistische budgettering.
- Een budget van 10 mln voor Ubachsberg en 7 mln voor Ransdaal.

4. Leefbaarheid en woningbouw: regie op groei en kwaliteit

- Woningbouw is noodzakelijk om voorzieningen overeind te houden, maar vraagt om zorgvuldige keuzes in een schaars en kwetsbaar landschap.
- Inbreiding heeft voorkeur boven uitbreiding, met aandacht voor ruimtelijke kwaliteit en draagvlak in de kernen.
- Extra aandacht is nodig voor starters, ouderen en levensloopbestendige woningen om doorstroming te bevorderen.

5. Mobiliteit en verkeersveiligheid als structurele opgave

- Door de dorpsstructuur lopen doorgaande routes door woonkernen, wat leidt tot onveiligheid, overlast en sluipverkeer.
- Herinrichting van belangrijke wegen vraagt om bestuurlijke keuzes, participatie en duidelijke snelheidsregimes.
- Nieuwe scholen en het project Voerendaal Oost vergroten de urgentie van veilige loop- en fietsroutes.

6. Klimaat, landschap en energietransitie: extra gevoelig in het Heuvelland

- Voerendaal ligt in een landschappelijk kwetsbaar gebied met toenemende wateroverlast, droogte en hittestress.
- De energietransitie moet zorgvuldig worden ingepast om draagvlak en landschap te beschermen.
- Een specifiek aandachtspunt is de mogelijke verplaatsing/verzwaring van het hoogspanningstraject door Klimmen (Tennet), met impact op de leefomgeving en participatie.

7. Sociaal domein en gezondheid: regionale achterstand vraagt lokaal maatwerk

- Zuid-Limburg kent gezondheidsachterstanden en een relatief hoge druk op zorg en ondersteuning.
- Vergrijzing en eenzaamheid spelen in kleine kernen extra sterk.
- De gemeente moet inzetten op preventie, ontmoeting en samenwerking met verenigingen, scholen en burgerijen.

8. Bestuurlijke stijl: participatie en vertrouwen als randvoorwaarde

- Inwoners willen betrokken zijn, maar klassieke inspraak bereikt niet iedereen.
- Structurele participatievormen (kerngesprekken, kernbudgetten en projectparticipatie) zijn belangrijk om draagvlak te behouden.
- Transparantie en begrijpelijke communicatie zijn essentieel, zeker bij grote projecten.

9. Financiële en organisatorische uitdaging: uitvoering centraal

- Voerendaal heeft te maken met beperkte uitvoeringskracht en een kleine organisatie.
- Grote projecten vragen scherpe prioritering, projectbeheersing en regionale samenwerking.
- Er is behoefte aan stabiele personele bezetting en borging van kennis binnen de organisatie.

10. Masterplan Wonen – regie op groei en leefbaarheid

- Het Masterplan Wonen vormt één van de grootste strategische opgaven voor Voerendaal in de periode 2026–2030. De druk op de woningmarkt is hoog, met name voor starters, jonge gezinnen en ouderen die willen doorstromen naar een levensloopbestendige woning. Tegelijkertijd is Voerendaal een kleine, landelijke gemeente met beperkte ruimte en een kwetsbaar landschap, waardoor woningbouw altijd zorgvuldig moet worden ingepast.
- De uitdaging is niet alleen om voldoende woningen te realiseren, maar vooral om de juiste woningen te bouwen op de juiste plekken. Woningbouw moet bijdragen aan leefbare kernen, behoud van voorzieningen en sociale samenhang. Dit vraagt om duidelijke regie van de gemeente: keuzes in fasering, spreiding over alle kernen en een sterke focus op inbreiding waar mogelijk.
- Daarnaast vraagt het Masterplan Wonen om stevige afspraken met projectontwikkelaars over betaalbaarheid, duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit. Zonder deze sturing bestaat het risico dat vooral wordt gebouwd wat financieel aantrekkelijk is, in plaats van wat de gemeenschap nodig heeft. De komende jaren is het daarom essentieel dat het Masterplan wordt vertaald naar een concreet uitvoeringsprogramma met duidelijke prioriteiten, participatie en realistische financiële kaders.

Samenvattend

- De komende bestuursperiode wordt in hoge mate bepaald door enkele grote projecten, met name Voerendaal Oost als omvangrijk project in de openbare ruimte en de onderwijshuisvesting in Ransdaal en Ubachsberg.
- Deze projecten vragen om stevige bestuurlijke regie, transparantie en structurele participatie.
- Voor een wethouder betekent dit: strak sturen op uitvoering en financiën, terwijl zichtbaarheid en verbinding met inwoners in alle kernen centraal blijven staan.